

KIRIK CAMLAR TEORİSİ

Kırık camlar teorisine göre bir binadaki herhangi bir kırık cam tamir edilmez ise, binaya kimsenin göz kulak olmadığını düşünen diğer insanlar kalan camları da kırmak isteyecek ve daha fazla camı kıracaklardır. Belli bir süre sonra ise bina camsız kalacaktır. Bu bağlamda kullanılan kırık cam metaforu düzensizliklere gösterilen toleransı ifade etmektedir (Beşe, 2006).

Wilson ve Kelling (1982) tarafından geliştirilen Kırık Camlar teorisi, özellikle kriminoloji alanında toplumdaki cinayet, gasp, tecavüz gibi ciddi suçlarla ve duvarlara yazı yazmak, insanları rahatsız etmek, gürültü yapıp kavga çıkarmak gibi toplum huzurunu bozan durumları açıklamaya yönelik olarak ortaya çıkmıştır. Kırık camlar metaforu ile bir toplumdaki küçük ve önemsiz sayılabilecek dağılmış çöp kutuları, kırık dökük metruk binalar ve duvar yazıları gibi fiziksel düzensizlikler sembolleştirilmiştir. Teori, söz konusu düzensizliklerin bölge insanı üzerinde sahipsizlik ve denetimsizlik hissi uyandırdığını ve zincirleme bir etki yaratarak daha ciddi suçlara yol açtığını ileri sürmektedir. Aynı zamanda, kırık camlar olarak sembolize edilen düzensizlikler, ciddi suçların ön habercisi olarak görülmekte ve böylece bir bölgenin toplumsal olarak güvenli olup olmadığına ilişkin bir kriter olarak ortaya konulmaktadır. Eğer bir mahallede güvenli ve huzurlu bir ortam için suç oranı düşürülmek isteniyorsa öncelikle “kırık camlar”ın temizlenmesi gerekmektedir. Ufak huzursuzluğa bile müsamaha gösterilmeyen temiz ve düzenli bir çevre ise o bölgenin izlendiği dolayısıyla ciddi bir suç işlendiği takdirde suçun asla cezasız kalmayacağına işaret etmektedir (Austrup, 2011).

1994 yılında New York Polisi, teoriden yola çıkarak New York'ta suç oranını düşürmek için “Sıfır Tolerans Polisliği” uygulamaya başlamıştır (Bratton ve Kelling, 2006). Bu yaklaşım, kamuya açık yer ve alanlarda, aşırı davranışlar, başıboşluk, sarhoşluk, dilencilik, serserilik ve benzeri her türlü toplumsal düzeni bozmaya yönelik davranış ve eylemlere karşı sıfır tolerans gösterilerek denetim altına alınmasını temel alır. Böylece küçük toplumsal düzensizlikler denetim altına alındığında cinayet, yaralama, gasp, hırsızlık, tecavüz gibi ciddi suçlarda kayda değer bir azalma olacağı düşünülmektedir (Dixon, 1998).

Kaynakça:

- BEŞE E. (2006). Kırık Pencereler Teorisi Bağlamında Kentsel Yaşamda Suç ve Güvenlik, *Polis Bilim Dergisi*, Cilt 8 (1): 8, 1-24.
- WILSON, J. Q. ve KELLING, G. L. (1982). Broken Windows, *Atlantic Monthly*, 249(3), 29-38.
- AUSTRUP, S. (2011). The Person Behind the “Broken Window”: The Influence of the Environment and Personality on Undesired Behavior.
- BRATTON, W., ve KELLING, G. (2006). There are No Cracks in the Broken Windows. *National Review*, 28.
- DIXON, D. (1998). Broken Windows, Zero Tolerance, and the New York Miracle, *Current Issues Crim, Just.*, 10, 96.